

Кіно—спірне мистецтво; воно до цього часу ніяк не може видертися з цупких об'ємів різного роду дискусій. Сперечаються багато, довго і, головним чином, без наслідків.

Теми для кіно-диспутів зростають як гриби і, часом, лякають навіть знавців мистецтва. Знавці мистецтва тим тільки й рятуються, що, скептично дивлячись крізь нєнсє, муркотять: „Згляньтєсь! Що не за мистецтво?.. Живі картини!.. Дискредитація мистецтва!“

Ми собі дозволимо з думками вишезгаданих громадян мило не згодитися, а не згодившись, поговорити про кінематографію не в плані вирішення проблеми, а голих фактів.

Мова буде за два фільми: за фільм „про малих, для великих“—„Ясла“ роботи автора-оператора Н. Кауфмана і за фільм „про малих для малих“—„Полтинник“—режис. А. Ф. Лундіна.

Ці картини швидко з'являться на наших екранах і викличуть повноцінну відозву критики, а поки що поговоримо про ці фільми, як про живі факти нашого кіно-виробництва.

Про дискусії на початку статті ми згадали недаремно. В кінематографії як і в інших галузях мистецтва існують напрямки, що коли не конкурують між собою, то у всякому разі своєю продукцією намагаються довести свою правду.

Сперечаються між собою і фільми: ігровий та неігровий.

М. Кауфман—кінож. Він знімає життя так, як воно є, ловить факти знайомки, вміло філює їх і вже в монтажному чергуванні вихоплєних з життя подій подєє кіно-річ.

Кіноки—справжні репортери, тільки з тою різницею, що коли меткий газетний шєсака філює життя автоматичним пером Watermana, то кінож те-ж саме життя намагається записати камерою кіно-апарата.

Патос фактів (неігровий ухил)—нова й цікава галузь в кінематографії. „Шоста частина світу“ та „Одинадцятий“—кращі ілюстрації до роботи кінож. Кіноки випускають не прєбе-куррант фактів, а монолітну річ, побудовану за певним тематичним завданням.

„Ясла“—зафільмований репортаж про дітей.

Крок за кроком перед апаратом проходить вивірений уклад життя рєспубліки малих. Діти зовсім не підозріваючи, що вони об'єкти зйомок кіно-апарата (один з принципів роботи кіножів замаскувати апарат від об'єкту зйомки) рухаються в справжньому, не інсценованому житті.

Кадри, пройняті променистим життям, змінюють один одного в послідовному наростанні подій.

Автор „Ясел“ в своїй особі поєднує постановщика й оператора—детальне знайомство з матеріалом, що знімається, блискуча техніка зйомки, ставлять цю маленьку картину поруч з кращими роботами кіножів.

Коли „кіноки“, як спокушені мисливці за фактами, гоняться за життям, намагаються тим чи иншим шляхом заповнити події, то режисери „ігрової формації“, як середньовічні алхіміки в своїх лабораторіях—павільйонах, натурі—створюють штучне життя і методами акторської гри, архітектурно-декоративного оформлення і світла сюжетно викривають те-ж життя.

Мова йде про новий фільм ВУФКУ „Полтинник“ та про режисера Лундіна.

Ми знаємо режисера Лундіна давно. Його картина „Марійка“—мало не перший фільм для дітей, поставлений не тільки ВУФКУ, але і взагалі в союзі.

Пионер Київської фабрики А. Лундіна в умовах ще не налагодженого виробництва кінчає другу картину. Після „Івася та Мєсника“—фільму з епохи громадянської війни, він працює над „Полтинником“—сценарним монтажем двох оповідань Винниченка, зроблєним М. Бажаном.

Зйомки незабаром закінчаться. Ручка апарата докрутить останні метри павільйонів та натурі і режисер сядє за монтажний стіл ножицями та клєєм виготовлювати картину для демонстрації перед дитячою аудиторією.

„Полтинник“ окрім свого художнього та чисто педагогічного значення з'являється ще й яскравою ілюстрацією кінематографічного „режиму бєшадности“.

80% натурі і 20% павільйонів.

Не дивлячись на те, що більшість наших режисерів забираються в павільйон і, купаючись в промінях юпітерів, не охоче вибираються на натуру,—режисер Лундіна діяв навпаки. Знаючи чудово Київ з його багатими природою околицями, Лундіна досвідчено філює хід природи.

Оператор Я. А. Краєвський показав природу, як справжній художник.

Молоді актори працювали прекрасно.

Подивимось!

Одне одмітимо: фільми про дітей і для дітей нам потрібні, а як це завдання проведене в життя, в найближчій дні покаже нам екран.

Діти, нарешті, в „фокусі“ нашої уваги і це дуже важливо.

Вгорі на фото кадр з фільму „Ясла“,—внизу—один з акторів „Полтинника“.

Л. Френкель